

ประโยค ป.ธ. ๔
แปล มครเป็นไทย
สอบครั้งที่ ๒ วันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๖๕

๑. อานนทเหตุโรปี อุตโน พาสจจํ นิสสาย เอตทกคํ ภิกขเว
 มม สวากานํ ภิกขุณํ พุทฺสสุตฺตานิ ยทิตํ อานนฺโทติ สตฺถุปรสํสิตตฺตํ
 ปตฺโต ๑ พุทฺสสุตฺโต จ อภิจฺเฌน อุปฺปนฺนลาโก โหติ ๑ ตตฺรทํ วตฺถุ

เอโก กิร พุราหฺมโณ พุทฺธรตนฺสฺส จ สงฺมรตนฺสฺส จ ปุชฺชา
 ปญฺญาติ กถํ นุ โข ฌมฺมรตนํ ปุชิตํ นาม โหตีติ จินฺตฺเตว สตฺถารํ
 อุปสงฺกมิตฺวา เอตมตฺถํ ปุจฺฉิ ๑ สเจ พุราหฺมณ ฌมฺมรตนํ ปุชฺชตฺมิจฺฉสิ เอกํ
 พุทฺสสุตํ ปุชฺเหตีติ ๑ พุทฺสสุตํ ฆนฺเต อภิกฺขถาติ ๑ ภิกฺขุสงฺฆํ ปุจฺฉติ ๑
 โส ภิกฺขุ อุปสงฺกมิตฺวา พุทฺสสุตํ ฆนฺเต อภิกฺขถาติ อห ๑ อานนฺทเหตุโร
 พุราหฺมณาติ ๑ พุราหฺมโณ เถรํ สหสฺสคฺขณฺนเกน จีวเรณ ปุชฺเสตีติ ๑

มหาโคสิงฺกสาตฺถวณฺณนาถมทํ วตฺถุ ๑

อติ พุทฺสสุตฺตสฺส พาสจจํ ปสํสาทิเหตุโต มงฺคลํ อกฺุสทฺปปาหฺน-
 กุสลาธิคมเหตุโตปี จ มงฺคลํ ๑ วุตฺตถฺยเจตํ สตฺตกงฺกคฺคฺตเร ทฺติยปณฺณาตฺถสฺส
 ทฺติยวคฺเค นลโรปมฺสฺสเจตํ สุตฺวา จ โข ภิกฺขเว อริยสวโก อกฺุสทํ ปชฺหติ
 กุสลํ ภาเวติ สวชฺชํ ปชฺหติ อนวชฺชํ ภาเวติ สฺุทฺธมฺมตฺตานิ ปรีหฺรตีติ ๑

๒. ตตฺถ สฺุทฺธมฺมตฺตานิ ปรีหฺรตีติ เอตฺถ ทฺวิธา สฺุทฺธิ ปรียาโยโต จ
 นิปฺปรียาโยโต จ ๑ สรณฺคมเนน หิ ปรียาเยน สฺุทฺธมฺมตฺตานิ ปรีหฺรติ นาม ๑
 ตถา ปญฺจหิ สีเลหิ ทสฺหิ สีเลหิ จตฺุปฺปาริสฺุทฺธิสีเลน ปจฺมชฺฌาเนน ๑ เป ๑
 เนวสถฺยวานาสถฺยวคฺคเนน โสตาปตฺติมคฺคเนน โสตาปตฺติผลเนน ๑ เป ๑
 อรหฺตฺตมคฺคเนน ปรียาเยน สฺุทฺธมฺมตฺตานิ ปรีหฺรติ นาม ๑ อรหฺตฺตผล
 ปตฺติภฺุจฺโงโต ปน ชีณาสโว จินฺนมฺลเก ปญฺจกฺขนฺเ นหาเปฺนฺโตปี ขาทาเปฺนฺโตปี
 ภฺุจฺชาเปฺนฺโตปี นิสีทาเปฺนฺโตปี นิปชฺชาเปฺนฺโตปี นิปฺปรียาเยเนว สฺุทฺธ

นิมมลํ อตฺตานํ ปรีหริติ ปฏฺิขคฺคตฺติ เวทิตพฺโพติ ทฺกงฺกคฺคตฺเร สพฺพปฺปจฺมสฺส
 สุตฺตสฺส อตฺถวณฺณนา ฯ

ฉินฺนมนฺลเกติ ตณฺหามฺลสฺส อฺจฉินฺนตฺตา สฉฉินฺนมนฺลเกติ ตณฺณฎฺฎีกา ฯ

สฺวทฺธํ นิมฺมลํ กตฺวา อตฺตานํ ปรีหริติ ปฏฺิขคฺคตฺติ โคปยตฺติ อตฺโถ ฯ
 อยฺยจ อรหตฺตมกฺเคน ปรียาเยน สฺวทฺธมตฺตานํ ปรีหริติ นาม ผลปฺปตฺโต ปน
 นิปฺปรียาเยน สฺวทฺธมตฺตานํ ปรีหริตฺติ ติกงฺกคฺคตฺเร ปจฺมปณฺณาสกสฺส
 จตฺตถวคฺเค อธิปฺเตยฺยสฺสจตฺถวณฺณนา ฯ

นิมฺมลํ กตฺวาติ ราคาทิมลานํ อปนยเนน มลฺลหิตํ กตฺวา ฯ โคปยตฺติ
 สงฺกิลฺสานตฺถโต รกฺขติ ฯ อยฺนติ เอวํ ปฏฺิปนฺโน ภิกฺขุ สฺวทฺธมตฺตานํ
 ปรีหริติ อสฺวทฺธภาวสฺส กิลฺลสฺสสาปี อภาวโตติ ตณฺณฎฺฎีกา ฯ

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๔

แปล มครเป็นไทย

๑. แม่พระอานนทเถระ อาศัยความที่ตนเป็นพหูสูตจึงถึงความเป็นผู้อันพระบรมศาสดาทรงสรรเสริญว่า ภิกษุทั้งหลาย อานนท์เป็นยอดของภิกษุสาวกทั้งหลายของเราผู้เป็นพหูสูต ฯ อนึ่งภิกษุผู้เป็นพหูสูต มีลาภเกิดขึ้นโดยไม่ยาก ฯ ในข้อนั้น มีเรื่องดังต่อไปนี้

ทราบว่า พราหมณ์คนหนึ่ง คิดว่า การบูชาพระพุทธรัตตะและพระสังฆรัตตะ ก็ปรากฏอยู่ (ทราบชัดกันอยู่), พระธรรมรัตตะชื่อว่าเป็นอันบูชาอย่างไรหนอแล จึงเข้าไปเฝ้าพระบรมศาสดา ทูลถามเพื่อความนั้น ฯ พระบรมศาสดา ตรัสว่า พราหมณ์ ถ้าท่านปรารถนาจะบูชาพระธรรมรัตตะ ก็จงบูชาภิกษุผู้เป็นพหูสูตรูปหนึ่งเถิด ฯ พราหมณ์ กราบทูลว่า พระเจ้าข้า ขอพระองค์ตรัสบอกภิกษุผู้เป็นพหูสูตด้วยเถิด ฯ พระบรมศาสดา ตรัสว่า ท่านจงถามภิกษุสงฆ์เถิด ฯ เขาเข้าไปหาภิกษุทั้งหลาย กล่าวว่า ขอพระคุณเจ้าโปรดบอกภิกษุผู้เป็นพหูสูตด้วยเถิด ขอรับ ฯ ภิกษุทั้งหลาย กล่าวว่า พระอานนทเถระ พราหมณ์ ฯ พราหมณ์จึงบูชาพระเถระด้วยจิวรมีราคาหนึ่งพัน ดังนี้แล ฯ

เรื่องนี้ มาในอรรถกถาแห่งมหาโคสิงคสาฬหสูตร ฯ

พาสัจจะของผู้เป็นพหูสูต ชื่อว่าเป็นมงคล เพราะเป็นเหตุแห่งการสรรเสริญเป็นต้น และชื่อว่าเป็นมงคล แม้เพราะเป็นเหตุแห่งการละอกุศล และการบรรลुकุศล ด้วยประการฉะนี้ ฯ สมจริงดังพระดำรัสที่พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสไว้ในนคโรปมสูตร ทุติยวรรค ทุติยปัจฉิมสาก์ ในสัตตกนิบาต อังคุตตรนิกาย ดังนี้ว่า ภิกษุทั้งหลาย ก็พระอริยสาวกผู้สดับแล้วแล ละอกุศลทำกุศลให้เจริญได้, ละกรรมอันมีโทษ ทำกรรมไม่มีโทษให้เจริญได้, บริหารตนให้หมดจดได้ ฯ

๒. อรรถกถาแห่งสูตรต้นของสูตรทั้งหมด ในทุกนิบาต อังคุตตร-
 นิกายว่า บรรดาพระคำรัสเหล่านั้น ในพระคำรัสว่า **สุทฺถมตฺตานิ ปริหฺรติ** นี้
 ความหมดจดมี ๒ อย่าง คือ โดยปริยาย และโดยนิปริยาย ๆ แท้จริง
 พระอริยสาวกบริหารตนอยู่ด้วยสรณคมนี ชื่อว่าบริหารตนให้หมดจด
 โดยปริยาย ๆ ถึงบริหารตนอยู่ด้วยศีล ๕ ศีล ๑๐ จตุปาริสุทธิศีล ปฐมฌาน ฯลฯ
 เนวสัณฺณานาสัณฺณายตนะ โสคาปตติมรรค โสคาปตติผล ฯลฯ อรหัตตมรรค
 ก็ชื่อว่าบริหารตนให้หมดจดโดยปริยายเหมือนกัน ๆ ส่วนพระอริยสาวกจีณาสพ
 ผู้ดำรงอยู่ในอรหัตผลยังเบญจขันธ์อันมีมูลขาดแล้ว ให้อาบบ้าง ให้เคี้ยวบ้าง
 ให้บริโภคน้ำบ้าง ให้นั่งบ้าง ให้นอนบ้าง บัณฑิตพึงทราบว่ ชื่อว่าบริหารคือ
 ปฏิบัติตนให้หมดจด คือหมดมลทิน โดยนิปริยายโดยแท้ ๆ

ฎีกาแห่งอรรถกถาสัพปฐมสูตรนั้นว่า บทว่า **ฉินฺนมูลเก** คือ
 ชื่อว่า มีมูลอันตัดได้เด็ดขาดแล้ว เพราะมูลคือตัณหาท่านถอนขึ้นได้แล้ว
 (ด้วยอรหัตตมรรค) ๆ

อรรถกถาแห่งอชิปเตยยสูตร จตุตถวรรค ปฐมปัณณาสาท์ ในตักนิบาต
 อังคุตตรนิกายว่า อธิบายว่า ภิภุขุบริหาร คือปฏิบัติ ได้แก่คุ้มครองตน ทำให้
 หมดจด คือ ให้หมดมลทิน ๆ อนึ่งภิภุขุนี้บริหารตนให้หมดจดด้วยอรหัตตมรรค
 ชื่อว่าบริหารตนให้หมดจดโดยปริยาย ส่วนภิภุขุ ผู้บรรลุลผลแล้ว ชื่อว่าบริหาร
 ตนให้หมดจดโดยนิปริยาย ๆ

ฎีกาแห่งอชิปเตยยสูตรนั้นว่า สองบทว่า **นิมฺมลํ กตฺวา** ได้แก่ ทำให้
 ปราศจากมลทิน เพราะพรากรมลทินมีรากะเป็นต้นเสีย ๆ บทว่า **โคปยติ** คือ
 ย่อมรักษา จากอนัตตะคือสังกิเลส ๆ บทว่า **อยิ** เป็นต้น ความว่า ภิภุขุผู้ปฏิบัติ
 ได้อย่างนี้ ชื่อว่าบริหารตนให้หมดจด เพราะไม่มีแม้กิเลสเป็นเหตุไม่บริสุทธิ์ ๆ